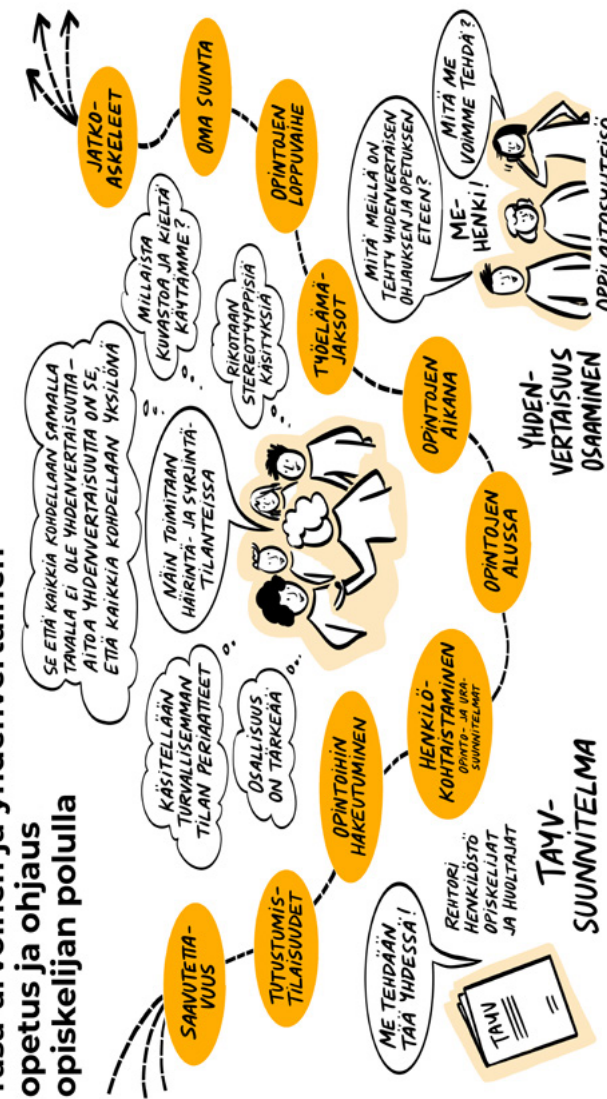

Vapauta potentiaalisi

Harkitsetko hakeutumista ammatillisiin opintoihin?

Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen opetus ja ohjaus opiskelijan polulla

Tässä kuvaus siitä, miten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta huomioidaan oppilaitoksessa opiskelijan polulla.

MURAMAS by Maja

1. Saavutettavuus

Kouluissa saavutettavuudella tarkoitetaan esteetöntä ja turvallista opiskelua. Tilojen, opetuksen, toimintatapojen, palveluiden ja opetusmateriaalien tulee olla sellaisia, että ne mahdollistavat kaikille opiskelijoille yhdenvertaiset mahdollisuudet opiskella ja kokea kuuluvansa yhteisöön.

Yhdenvertaiset mahdollisuudet oppimiseen turvataan tarvittaessa erityisjärjestelyjen ja erilaisten tukipalvelujen avulla. Opiskelijalle voidaan järjestää yksilöllisiä apuvälineitä, erilaisia kieliversioita ja opetusta voidaan eriyttää opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että kouluissa ei sallita minkäänlaista seksuaalista tai sukupuoleen liittyvää häirintää, eikä uhkaavaa, vihamielistä, halventavaa, nöyryyttävää tai ahdistavaa ilmapiiriä.

Tehtävä

Millainen sinun mielestäsi on esteetön ja turvallinen oppimisympäristö?

2. Tutustumistilaisuudet

Oppilaitosten järjestämät tutustumistilaisuudet ovat mainio tilaisuus tutustua erilaisiin ammatteihin ja koulutusmahdollisuuksiin. Suomessa naiset ja miehet koulutautuvat hyvin pitkälti eri aloille ja myös työskentelevät eri tehtävissä. Tällainen koulutus- ja työalojen sukupuolen mukainen eriytyminen eli segregatio on Suomessa erittäin yleistä. Se tarkoittaa, että työtehtäviä jaetaan sukupuolen mukaan "naisten töihin" ja "miesten töihin". Todellisuudessa kuitenkin kummallakin sektorilla on olemassa monenlaisia töitä. Fyysisydeltyään on olemassa raskaita ja kevyitä töitä, samoin on korkeaa tai matalampaa koulutusta edellyttäviä töitä sekä paremmin tai huonommin palkattuja töitä. Jokaisen yksilön potentiaali tarvitaan!

Tehtävä

Mieti, mikä koulutusala sinua kiinnostaa ja millaista työtä haluaisit tulevaisuudessa tehdä. Tunnistatko joitakin normeja tai oletuksia siitä, mille alalle sinun tulisi hakeutua tai miten esim. sukupuoli vaikuttaa sinun tai kavereidesi ammatin valintaan?

3. Opintoihin hakeutuminen

Itselle mieluisan koulutusalan ja opiskelupaikan löytäminen edellyttää, että tunnistaa omat tavoitteensa ja tutustuu vaihtoehtoihin laajasti. On tärkeää tunnistaa myös koulutuksiin, ammatteihin ja työelämään liittyviä oletuksia sekä niiden mahdollisia vaikutuksia omaan tulevaisuuden suunnitteluun. Etsi tietoa ja rohkaistu tekemään juuri sinulle sopivia valintoja.

Peruskoulun jälkeisiin koulutuksiin ja korkeakouluun voi hakea valtakunnallisessa yhteishaussa. Lisätietoa löytyy verkko-osoitteesta opintopolku.fi. Oppilaitokset voivat järjestää myös jatkuvia hakuja joko ympäri vuoden tai tiettyinä aikoina. On myös koulutusaloja, joissa järjestetään pääsy- ja soveltuvuuskokeita tai haastatteluja. Tietoa koulutusten valintaperusteista ja mahdollisista pääsy- tai soveltuvuuskokeista saat oppilaitosten omilta verkkosivuilta. Jos et tule valituksi hakemaasi koulutukseen, oppilaitoksesta ollaan yhteydessä sinuun ja kerrotaan muista vaihtoehtoista.

Tehtävä

Hanki monipuolisesti tietoa eri koulutuksista ja valintakokeista. Etsi seuraavat hakuajat ja mahdolliset valintakokeajat - opintopolku.fi.

4. Henkilökohtaistaminen

Opiskelupaikan löydyttyä opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS). Sen laativat yhdessä opettaja, opiskelija ja myös huoltajat voivat osallistua alaikäisen opiskelijan HOKSin laadintaan. Suunnitelmaan kirjataan opiskelijan tavoitteet, miten opinnot tullaan järjestämään ja minkälaisessa aikataulussa. Lisäksi HOKSiin kirjataan opiskelijan aiempi koulussa tai muualla hankittu osaaminen, minkälaisista osaamista tarvitaan lisää, ja mitä yksilöllisiä ohjaus- ja tukitoimia opiskelija mahdollisesti tarvitsee. Opettaja kertoo vaihtoehtoisista tavoista opiskella ja häneltä voi kysyä kaikkia mahdollisia kysymyksiä opiskeluun liittyen.

Tehtävä

Mieti, mitä jo osaat. Mikä auttaa sinua opinnoissa, ja mikä on haastavaa?

5. Opintojen alussa

Uusi oppilaitos, uudet kaverit ja uudet toimintatavat jännittävät aluksi. Uuteen yhteisöön sulautuminen ei käy hetkessä, ja joillekin uusien ystävyysuhteiden solmiminen on haastavampaa kuin toisille. On kuitenkin tärkeää tietää, että jokaisella on oikeus opiskella ja tehdä töitä oikeudenmukaisessa ja tasa-arvoisessa ympäristössä. Kiusaamista ja syrjintää ei pidä sallia missään.

Oppilaitoksissa opiskelijoiden yksilöllinen kohtelu tarkoittaa esim. erityisjärjestelyjä, joita opiskelija mahdollisesti tarvitsee terveydentilan tai vamman vuoksi. Erityisjärjestelyjen tarkoitus on yhdenvertaisuuden edistäminen, joka tarkoittaa, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Laki velvoittaa koulutuksenjärjestäjän laatimaan oppilaitokselle tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman yhteistyössä opiskelijoiden ja huoltajien edustajien kanssa. Suunnitelma sisältää mm. kuvauksen oppilaitoksen tasa-arvo-tilanteesta. Lisäksi suunnitelma sisältää toimenpiteet, joilla tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistetään kyseisessä oppilaitoksessa sekä toimenpiteet, joiden avulla syrjintää poistetaan.

Tehtävä

Tutustu oman oppilaitoksesi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan. Selvitä kehen voit ottaa yhteyttä omassa oppilaitoksesi jos koet häirintää tai syrjintää.

6. Opintojen aikana

Opintojen alussa käydyssä HOKS-keskustelussa sovittuja asioita täsmennetään ja päivitetään koko opintojen ajan. Voit itse pyytää opettajalta HOKS:n päivitystä, ja myös opettaja voi kutsua sinut keskustelemaan asiasta. Voit kertoa opettajalle tulevaisuuden suunnitelmistasi tai mahdollisista ohjauksen ja tuen tarpeistasi.

Jokaisella on oikeus saada opiskella turvallisessa ympäristössä. Sellaisessa, jossa kaikki voivat hyvin, ja jokainen kokee itsensä hyväksytyksi sellaisena kuin on. Turvallisessa ympäristössä kunnioitetaan jokaista ihmistä sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautuneisuudesta, ulkonäöstä, iästä, uskonnosta, yhteiskunnallisesta asemasta, alkuperästä, mielipiteistä, kyvyistä tai saavutuksista riippumatta. Pitää myös kiinnittää huomio siihen, minkälaista kieltä käytetään ja miten eri ihmisryhmistä sekä ihmisten erilaisuudesta puhutaan.

Tehtävä

Mieti, onko sinulla mahdollisuus olla oma itsesi, ja hyväksytäänkö sinut sellaisena kuin olet. Koetko, että tarpeesi ja toiveesi huomioidaan? Mieti myös, miten itse voit toimia ja miten te ryhmänä toimitte.

7. Työelämäjaksot

Osa opinnoista suoritetaan oman alan työpaikoilla, tai työpaikkoihin käydään tutustumassa eri pituisilla jaksoilla. Työelämäjaksoilla jokaisella opiskelijalla tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet päästä hankkimaan osaamista. Työtehtävät suunnitellaan yhdessä työpaikkaohjaajan ja oman opettajan kanssa. He myös varmistavat, että työpaikan toimintakulttuuri on sellainen, että siellä on turvallista työskennellä ja että opiskelija saa myönteisen osallisuuden kokemuksen osana työyhteisöä. Jos kuitenkin kohtaat työelämäjaksolla epäasiallista käyttäytymistä, kerro siitä välittömästi ohjaajallesi tai opettajallesi.

Tehtävä

Mieti, minkälaisessa työpaikassa haluaisit harjoitella työntekoa, ja minkälaista hyvää ohjausta on.

8. Opintojen loppuvaiheessa

Opintojesi loppuvaiheessa käyt opettajasi kanssa ns. päättökeskustelun. Arvioitte yhdessä HOKS:iin kirjattujen tavoitteiden saavuttamista. Pohditte yhdessä myös ura- ja jatkosuunnitelmiasi sekä mahdollisesti tarvitsemaasi ohjausta ja muita tukitoimia.

Tehtävä

Koetko saavuttaneesi asettamasi tavoitteet? Miten ammattitaitosi on kehittynyt, ja minkälaista osaamista koet saaneesi?

9. Oma suunta

Oman tulevaisuuden suunnittelu kannattaa aloittaa jo hyvissä ajoin kartoittamalla mahdollisia työpaikkoja ja/ tai jatko-opiskelupaikkoja. Vaikka asiat eivät aina etene suoraviivaisesti kohti omia tavoitteita, ei omista unelmista kannata luopua. Omaa tavoitetta kohti voi edetä pienin askelin.

On tärkeää, että selvität itsellesi, mitä haluat, mitä osaat ja mistä haaveilet. Tutkinnon suorittaminen, ammattiin valmistuminen ja työpaikan saanti ovat isoja asioita. Ne mahdollistavat itsenäisen elämän ja tavoitteellisen tulevaisuuden suunnittelun.

On myös hyvä muistaa, että ammattialaa voi vaihtaa. Mikäli tiedon ja kokemusten lisääntyessä jokin toinen ammatti alkaakin kiinnostaa enemmän niin alaa voi vaihtaa, ja lähteä opiskelemaan uutta tutkintoa. Ensimmäisen alan ei tarvitse olla se lopullinen.

Tehtävä

Mieti, mitkä asiat vaikuttavat valintoihisi, kun mietit tulevaa työpaikkaasi tai jatko-opiskelupaikkaasi. Mieti myös omia toiveitasi ja tavoitteitasi, täytäkö aivan omia vai jonkun toisen odotuksia tai normeja.

10. Jatkoaskeleet

Nyt voit lähteä lentoon...

Tehtävä

Mitä unelmia ja tavoitteita sinulla on tulevaisuuteesi liittyen? Mitkä asiat vetävät sinua kohti maata ja mitkä kohti pilviä?

Muistiinpanoja

Lisää pohdittavaa:

potentialipolku.fi

- kyseessä pelinomainen sovellus, joka ei vaadi asennusta.

potentiaalihanke.fi

potentiaalihanke

Hankkeen toteuttavat:
Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskus (Koordinoija)
HAMK ammatillinen opettajakorkeakoulu
JAMK ammatillinen opettajakorkeakoulu
Nuorisotutkimusseura ry
OAMK ammatillinen opettajakorkeakoulu
Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020